

בבית המשפט העליון

רע"א 3784/16

לפני: כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין

המבקש: נחום קרליץ

נגד: הוט מובייל בע"מ (לשעבר מירס תקשורת בע"מ)

בקשת רשות ערעור ובקשה דחופה לעיכוב ביצוע החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (הנשיא י' אלון), מיום 8.5.16, ברע"א 8761-05-16

בשם המבקש: בעצמו

בשם המשיבה: עו"ד טלי דניאל

בשם המדינה: עו"ד מלי אומיד-ברגר

פסק-דין

א. בקשת רשות ערעור ובקשה דחופה לעיכוב ביצוע החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (הנשיא י' אלון), מיום 8.5.16, ברע"א 8761-05-16, שבמסגרתה נדחתה בקשת המבקש לפטור אותו מתשלום אגרה מטעם סטטוטורי.

ב. כנגד המבקש הוגשה תובענה בסכום קצוב לבית משפט השלום בבאר שבע. המבקש הגיש בקשת רשות להתגונן. בית משפט השלום (הרשמת הבכירה ל' ויינשטיין) קיבל את הבקשה ביום 1.5.2016, בתנאי שהמבקש יפקיד סך של 10,000 ש"ח בקופת בית המשפט (ת"א 67305-12-15). כלפי החלטה זו הגיש המבקש בקשת רשות ערעור לבית המשפט המחוזי וביקש לפטור אותו מתשלום אגרה לעניין בקשת רשות הערעור.

ג. בית המשפט המחוזי (השופט י' אלון) קבע ביום 8.5.16 כי ההליך בו נקט המבקש "אינו חוסה תחת עילות הפטור המנויות בתקנות בתי המשפט (אגרות), תשס"ז-2007", ומשכך על המבקש לשלם את האגרה עד המועד שקבע. כלפי החלטה זו הגיש המבקש בקשת רשות ערעור לבית משפט זה, היא הבקשה הנוכחית ולצדה

בקשה לעיכוב ביצועה של החלטה. לטענת המבקש, טעה בית המשפט המחוזי "בהחלטתו הסתמית שאינה מתיישבת עם התקנות והפסיקה הפוטריים מתשלום אגרה בקשת רשות ערעור על החלטה בדבר מתן ערובה". לדברי המבקש, הוא פטור מתשלום אגרה על פי תקנה 20(4) לתקנות בתי המשפט (אגרות), תשס"ז-2007 (להלן התקנות), בהתאם לפרשנותה ועל פי תכליתה.

ד. בהחלטה 11.5.16 נתבקשו תגובות המשיבה והמדינה בקצרה, ונקבע כי המועד בו נקב הנשיא אלון בהחלטתו לתשלום האגרה יידחה עד להכרעה בבקשה.

ה. לדברי המשיבה (ששמה שונה מ"מירס תקשורת בע"מ" ל"הוט מובייל בע"מ"), המבקש הגיש את בקשת רשות הערעור לבית המשפט המחוזי "כערעור על עצם החלטת ביהמ"ש", להבדיל מערעור על חיובו בהפקדת ערובה. לדעת המשיבה, הבקשה שהגיש המבקש לבית המשפט המחוזי "הינה עמומה, ורב הנסתר בה על הגלוי". לכן, צדק בית המשפט המחוזי כשקבע כי ההליך אינו חוסה תחת עילות הפטור המנויות בתקנה 20(4) לתקנות. המשיבה מציינת כי המבקש לא חדל להגיש בקשות לערכאות השונות, והיא מבקשת להביא בחשבון את התנהלותו שנועדה, לדבריה, להתיש אותה ותו לא.

ו. המדינה מבהירה מצדה כי על פי המידע המצוי בידיה, המבקש כלל לא הגיש בקשה מסודרת לפטור אותו מהפקדת ערובה – בקשה האמורה להיתמך בתצהיר ובמסמכים המעידים על חוסר יכולת כלכלית לשאת בהפקדת הערובה. המדינה בדעה, כי ראוי היה שהמבקש יגיש בקשה כאמור. לדבריה, רק בסעיף אחד בבקשת רשות הערעור שהגיש לבית המשפט המחוזי טען המבקש כי הוא חסר יכולת כלכלית להפקיד ערובה.

ז. אולם, לגופו של עניין סבורה המדינה, כי תקנה 20(4) חלה גם במקרה של הגשת בקשת רשות ערעור; לאמור, יש לפטור מתשלום אגרה גם בקשות רשות ערעור שהוגשו על החלטות בנוגע לתשלום אגרה ולהפקדת ערובה. כך, בכל הנוגע לערעור ראשון על החלטה בבקשה בעניין פטור מתשלום אגרה או בבקשה לפטור מהפקדת עירבון. זאת, כדי למנוע "מעגל קסמים", ועל רקע חשיבותה של זכות הגישה לערכאות. לעומת זאת, טוענת המדינה כי בערעור שני אין הצדקה למתן פטור אוטומטי מתשלום אגרה, לאור העובדה שמעמדן של התכליות העומדות ביסוד הפטור, נחלש, ובהתחשב בכך שהאגרה אינה גבוהה ושהעניין כבר נדון בשתי ערכאות.

לדעת המדינה, למרות הבעייתיות באופן הגשת הבקשה על ידי המבקש, שהיא גם ערעור על החלטת הרשמת גופה ואינה נוגעת רק לפטור מהפקדת העירבון, דומה כי אין מנוס מקביעה כי חל הפטור מאגרה לפי תקנה 20(4).

ח. החלטתי ליתן רשות ערעור, לדון בבקשה כאילו הוגש ערעור על פי הרשות שניתנה, ולקבל את הערעור. בנוגע לפטורים מאגרה נקבע, בין היתר, בתקנה 20(4):

”20. פרט אם יש על כך הוראה מפורשת בתקנות אלה,
לא תשולם אגרה בעד הענינים שלהלן:

...

(4) בקשה להשבת אגרה, לפטור מתשלום אגרה או בקשה לפטור מחובת ערבון או ערובה וכן ערעור על החלטה בבקשות אלה;
”...

ט. לפי לשונה של תקנה 20(4) לא תשולם אגרה בערעור על החלטה בבקשות לפטור מהפקדת עירבון. המונח ”ערעור” אינו מוגדר בתקנות. לפי פסיקת בית משפט זה, המונח ”ערעור” עשוי לכלול לא רק ערעור בזכות, אלא גם ביקורת ערעורית בדרך של בקשה לרשות ערעור (ראו למשל: החלטת הרשמת (כתארה אז) ג’ ליון ברע”א 3898/07 אחים טופז יהלומים באמצעות טופז מרבי נ’ בנק הפועלים לישראל בע”מ, פסקה 5 והאסמכתאות שם (2007), להלן עניין אחים טופז). תכלית הוראת הפטור הקבועה בתקנה 20(4) היא להבטיח גישה לבית משפט לבעלי הדין המבקשים לקיים ביקורת ערעורית על החלטות בעניין אגרה ועירבון. תקנה זו נועדה איפוא להבטיח, כי יהא ביכולתו של בעל דין להשיג על החלטה בעניין יכולתו הכלכלית ללא דרישות כספיות מקדמיות; היא נועדה לשבור את ”מעגל הקסמים” העלול להיוצר, מקום שבעל דין לא יוכל, בשל העדר יכולת כלכלית, לערער על החלטה הנוגעת לעניין זה עצמו (עניין אחים טופז, פסקה 7).

דומה כי כך בנידון דידן, בו המבקש ביקש להשיג על חיובו בהפקדת עירבון, אף אם לא דק פורתא בכך שלא הגיש בקשה מסודרת המלווה בתצהיר לפטור מהפקדת ערבון או אגרה הן בבית משפט השלום והן בבקשת רשות הערעור שהגיש, כנראה מאחר שאינו מיוצג.

י. יוזכר, כי עמדת המדינה היא כי ככל שמדובר בערעור ראשון על החלטה בבקשה בעניין פטור מתשלום אגרה או בבקשה לפטור מחובת עירבון – קיים פטור

מתשלום אגרה בגינו, בין אם מדובר בערעור בזכות ובין אם מדובר בערעור הטעון רשות (עניין אחים טופז, פסקה 3). עמדה זו של המדינה מבוססת, כאמור, על תכליתה של תקנה 20(4) כאמור, ובשים לב לפרשנות הליברלית הנקוטה בנוגע לתקנות, נוכח חשיבותה של זכות הגישה לערכאות (להימנעות מיצירת "מעגל קסמים", ראו גם רע"א 121/12 פלקסטר נ' בנק אוצר החייל בע"מ, פסקה 9 (2012)). במקרה שלפנינו מדובר בערעור ראשון, גם אם ברשות, על ההחלטה לחייב את המבקש בהפקדת עירבון. לפיכך איני נדרש לשאלה האם גם בערעור שני יש הצדקה למתן פטור אוטומטי מתשלום אגרה, אף שאעיר כי הרשמת ל' בנמלך פטרה את המבקש מתשלום אגרה בבקשה זו "בנסיבות העניין ונוכח מהות ההליך" (החלטה מיום 19.5.2016), ויפה – בכל הכבוד – עשתה (השוו: בע"מ 7625/13 פלוני נ' פלונית (2013); ע"א 4146/08 ויינשטיין נ' שניר, פסקה 3 (2008)).

יא. נוכח האמור, וביישום הדברים לענייננו, דומה כי בהתאם לתקנה 20(4) היה מקום לפטור את המבקש מתשלום אגרה בבקשת רשות הערעור שהגיש על ההחלטה לחייבו בהפקדת ערובה כתנאי לשמיעת התנגדותו. בנסיבות אלה דין הבקשה נשוא ענייננו להתקבל; המבקש פטור מתשלום אגרה בבקשת רשות הערעור שהגיש לבית המשפט המחוזי (רע"א 16-05-8761).

בנסיבות העניין, נוכח התנהלות המבקש כאמור, אין צו להוצאות.

ניתנה היום, י"ג בסיון התשע"ו (19.6.2016).

המשנה לנשיאה